

SCOLA ROMANA.

Foia pedagogica si didactica

pentru interesele institutelor de cultura si ale organelor acestora.

Edata si redigeata de

Joanu Candrea si Basiliu Petri.

Ese odata in septemana, Vinerea. Pretiulu: pe unu anu 5 fl., pe diumetate 2 fl. 50 cr. — Pentru insertiuni: cate 5 cr. de siru si timbrulu.

Sabiiu, 6. Februaruu v. 1876.

Prenumeratiunile si corespondintiele suntu a se adresá la: Redactiunea „Scólei romane“ in Sabiiu (Hermannstadt, Nagy-Szeben) franco.

Radicarea statului invetiatorescu.

Scopulu finalu alu educatiunei si instructiunei este, a radicá pre omulu teneru din starea nepotintiei sale firesci la perfectiunea posibilá si astufeliu a-i asigurá o viétia fericita in lumea acést'a si in ceealalta.

Scopu intr' adeveru sublimu si santu!

Cumu ca spre ajungerea acestui scopu maretii scól'a este unu factoru fórte importantu, ér statulu invetiatorescu o conditiune indispensabila, despre acést'a nu se indoieste nime. Au recunoscutu acestu adeveru intieptii tuturoru popóraloru din tóte tempurile; dorere inse, ca acésta recunóscere s'a manifestatu si se mai manifestéza inca mai multu prin vorbe góle, decatu prin fapte positive. Abstragîndu dela impregiurarea, ca si astadi in seclulu culturei si alu lumineloru sórtea invetiatoriului de multe ori este, a se vedé despretiuitu din partea unor'a, cari se tienu de clasa celoru culti, nu potemu trece cu vederea faptulu, ca statulu invetiatorescu in genere inea nu a ajunsu a fi consideratu dupa meritu si ca specialu s'a facutu fórte puçinu spre a-i asigurá o pusetiune mai demna, in carea — liberu de grigile pentru sustienerea vietiei — se se póta dedicá chiamarei sale din tóta anim'a si cu tóte poterile.

Speramu inse, ca in celu mai de aprópe venitoriu justele sale aspiratiuni se voru implení. Se facu adeca incercari serióse din tóte partile spre a imbunatati starea morala, intelectuala si materiala a poporului; dar acést'a fora scóle bune nu este cu potintia. Cine inse apróba unu scopu, trebuie se admita si midilócele corespundietórie, si fiendu vórb'a a radicá scólele, inceputulu trebuie se se faca dela invetiatori. Déca Ludovicu alu XIV-le a dísu: „Statulu sum io!“ apoi cu mai multu dreptu póte díce invetiatoriulu: „Scól'a sum io!“ pentru ca scól'a e precumu o face invetiatoriulu: invetiatori buni — scóle bune, si din contra. Fia legile si ordinatiunile, cari se aducu in favórea scóleloru, ori catu de bune si intieptele, ele voru remané fora efectu, déca invetiatorii, factorii datatori de viétia, nu voru fi la inaltímea chiamarei lor.

Dar nu este scopulu nostru a lamentá, ci a inde-

getá unele midilóce, prin cari invetiatorii 'si potu ajutá insfisi, ei de ei si prin ei, midilóce, fara de cari nici candu nu voru ajunge la o pusetiune mai respectabila.

„Ajutá-ti, sf-ti va ajutá si Ddieu!“

Si cumu 'si potu invetiatorii ajutá insfisi? Ce potu face ei pentru radicarea statului lor?

Este o virtute cardinala, prin care invetiatoriulu mai multu decatu prin ori care altu midilocu se póte radicá pre sene inaintea superioriloru si poporeniloru sei si-si póte eluptá de siguru stim'a si respectulu, dela cari depinde succesulu osteneleloru sale; acea virtute se chiama: iubire curata si credintia nestramutata catra chiamarea sa. Déca ne este imposibilu a nu respectá pre amplotiulu conscientiosu, pre lucratoriulu diligentu si probu, — cumu s'ar poté intemplá altmintrea invetiatoriului, cerele 'si pune tóte poterile intru implenirea cu santienia a chiamarei sale atatu de grele si maretie? Dela invetiatoriulu cu credintia si iubire catra chiamarea sa se cere inse mai multu, decatu s'ar paré la prim'a vedere, se cere, cá elu se traiésca numai pentru chiamarea sa, la ea se se cugete, cu ea se se ocupe in tóte momentele vietiei sale.

In specia:

1. Invetiatoriulu cu credintia si iubire catra chiamarea sa 'si va tiené dilele si órele de scóla cu tóta punctualitatea si conscientia, bine sciendu, ca prin fiacare negligintia a sa causéza scolariloru sei dauna nereparabila, si anume in dóue privintie, odata lipsindu-i de invetiaturile respective, adóu'a dandu-le esemplu reu cu privire la implenirea detorintieloru sale. In ambele privintie va avé a dá séma inaintea lui Dumnedieu. —

2. Invetiatoriulu credintiosu chiamarei sale nu va pasí nici candu inaintea scolariloru sei spre a-i invetiá, fora a se fi pregatitu mai inainte cumu se cuvine pentru fiacare óra de propunere. La pregatire invetiatoriulu se va intrebá: Ce se cuvine se propunu in ór'a cutare amesuratu planului de invetiamentu? Cumu se póte imbiná mai bine pensulu respectivu cu pensulu precedentu? Cumu este a se propune materi'a

statorita, si adeca dupa care procesu si forma didactica? In ce modu se póte face propunerea mai intuitiva si mai interesanta? Ce esemple se folosescu pentru esplicarea materiei? Ce teme se dau pentru deprinderea celor invetiate? etc. — Invetiatorii incipienti se voru prepará in scrisu, tractandu pensulu din cuventu in cuventu asia, cumu este a se propune in scóla; invetiatorii cu pracsá mai mare se voru poté indestulí si numai cu o schitia mai scurta. — Fora o atare pregatire conscientiósá inse invetiamentulu nu va produce nici candu rezultatele dorite, si invetiatoriulu neglidentu in punctulu acest'a va asteptá totu deaun'a cu frica dñu'a de esamenu.

3. Invetiatoriulu cu credintia catra chiamarea sa va tractá pre elevii sei totu deauna cu iubire parintiésca. Ce insemnéza acést'a, va precepe fiacare invetiatoriu, carele a cuprinsu deplinu intielesulu celu adeveratu alu mandatului divinu relativu la iubirea de aprópelui; de altmintrea despre acést'a amu mai tractatu si in fói'a nóstra Nr. 3, unde amu vorbitu despre modulu, cumu 'si póte atrage invetiatoriulu iubirea scolari-loru sei.

4. Oper'a educatiunei si a invetiamentului va succede cu atatu mai bine, cu catu aceste se voru acomodá mai multu dupa individualitatea, talentele si inclinarile scolari-loru; dreptu aceea invetiatoriulu credentiosu chiamarei sale se va nevoi in totu modulu a studiá si cunósce natur'a eleviloru sei. De órace inse cunoscienti'a acést'a nu se póte procurá intr'o óra, nici in vre-o cate-va díle si septemani, pentru aceea invetiatoriulu conscientiosu va observá pre scolari numumai in scóla la propunere, ci si afara de scóla la jocurile si petrecerile lor, va fi cu atentiune la diliginti'a si progresulu, ce-lu facu numumai in invetiatura, ci si in portarea morala, si tóte observarile facute le va notá cu scrupulositate intr' unu „diuariu individualu“, portatu anume spre scopulu acest'a, cá se se póta conformá dupa ele in tractarea scolari-loru.

5. De multe ori invetiatoriulu nu este respectatu dupa chiamarea sa, pentru ca i lipsesce sciéti'a si cultura necesaria. Lucru firescu. Oferindu-ni-se cine-va d. e. chiar si numai de ciobanu seau pecurariu, inca 'lu intrebamu mai antaiu, de scie seau nu tréb'a oiloru, — cumu s'ar poté se fimu mai puçinu scrupulosi façia de acela, caruia i incredintiamu ce avemu mai scumpu pe lume — crescerea filoru nostri? Dreptu aceea invetiatoriulu conscíu si conscientiosu 'si va dá tóta silinti'a, pentru cá si in punctulu sciétiiei si culturei se fia pururea la inaltímea chiamarei sale, déca vrea se lucre cu succesu si se fia respectatu cumu se cuvine. Nu cugetamu aici la acei invetiatori, cari au imbraçiosiatu numai din necesitate acésta chiamare importanta, patimindu dóra naufragiu pe alte terenuri, seau aspirandu la favoruri secundaria, si carora prin urmare le lipsesce si vocatiunea si cvalificatiunea de invetiatori; acestia aru face mai bine a se lasá de o chiamare, carea nu e pentru „naímíti“ si unde i astépta numai dispretiu generalu

si blastemu. Cugetamu inse la acei invetiatori, cari absolvindu institutul pedagogicu, credu ca au ajunsu in culmea perfectiunei lor si se tienu dispensati de a studiá mai departe. Preparandí'a inse nu póte produce invetiatori perfecti in tóta privinti'a, ea pune numai fundamentulu, dà numai elementele si arata càile pentru inaintarea ulterioara. Stagnarea e mórte! Afara de aceea tóte sciétiiele se desvólta neintreruptu, pe tóte terenurile se facu dñnicu descoperiri nóue, cari nu potu fi ignorate din partea aceluia, carele in prim'a linia e chiamatu a duce in poporu sciétiia si cultura. Invetiatoriulu e detoriu a se tiené neincetatu in curentulu progresului, antaiu si cu deosebire in sciétiiele speciale seau pedagogice, apoi si in sciétiiele universale. In respectulu primu elu se va întórce adese ori la studiale sale din institutu, si ajutatu de pracs'a chiamarei si de o judecata mai matura se va aprofundá totu mai multu in ele. Va face inse si studia nóua in ambe directiunile, interesandu-se incai de productele cele mai insemnate ale literaturii (carti, diuaria etc.) si specialu de acele, cari taia mai multu seau mai puçinu in chiamarea sa.

Dreptu e, ca spre acésta se ceru — pre langa aplecarea spre studia serióse — inca si spese, cari cu greu se potu suportá din dotatiunea miserabila, la carea suntu avisati inca fórté multi invetiatori, si autoritatile scolasticé suntu detórie in insusi interesulu instituteloru a luá de urgentia mesurile necesarie pentru ameliorarea starei materiale a invetiatori-loru. Inse si pana atunci invetiatorii cu credintia si iubire catra chiamarea lor voru sci prisosí ici cóle cate ceva, lipsindu-se de placeri desierte si dóra chiar degradatórie, spre a-si procurá succesive cate unu opu si diuariu pedagogicu etc. Multu se póte face in privinti'a acést'a cu ajutoriulu insoçiriloru. Invetiatoriulu va cercá a se insoçi mai antaiu cu preutul seu localu; chiamarea lor in ultim'a linia e un'a si aceeaasi: a conclucrá la bunastarea morala, intelectuala, materiala si soçiala a poporului, spre care scopu bun'a intielegere si armonia între ambii este o conditiune neaperata. — Invetiatoriulu se va insoçi mai incolo cu colegi vecini de aceeaasi opiniune si staruintia. Mai cu séma inse se voru nevoi invetiatorii a formá impreuna reuniuni cercuale cu scopu de a se cultivá mai departe si a se spriginí imprumutatu in oper'a educatiunei si instructiunei. Invetiatorii intruniti voru invetiá unii dela altii credintia, iubire si devotamentu pentru chiamarea lor marétiá, voru priveghíá, cá nici unu membru se nu vateme interesele, onórea si demnitatea statului invetiatorescu, voru infientiá bibliotece, si cartile si diuariale procurate cu spese comune voru face a circulé pre la toti dupa unu planu statoritu; cei ce voru fi in stare a-si procurá pentru sene opuri nóua, nu voru lipsí a referá in conferintie asupra cuprinsului lor catu se póte de detaiatu, cetindu ici cóle pasagia mai interesante si mai frumóse din cuventu in cuventu, etc.

Lucrandu astfelu, 'si voru eluptá stim'a si respectulu tuturor, si voru silí pre cei ce conducu destinele scóleloru a se interesá totu mai multu de bunastarea

loru materiala, soçiala si intelectuala; pentru ca nu **ce** suntemu, ci **cumu** suntemu ceea ce suntemu, ne inaltia in ochii altora.

6. Invetiatoriulu credintiosu chiamarei sale se va nevoi a-si atrage respectulu altora si prin portarea si viéti'a sa familiara. Erori, cari altora se iérta lesne, invetiatorului se imputa aspru, si cu totu dreptulu; càci elu trebue se dée probe despre practicabilitatea principialoru, cari le profeséza façia de scolarii sei. Vai, de trei ori vai invetiatorului, carele dà scandalu! Pentru aceea invetiatoriu va fi cu mare grigia asupra portarei sale cá tata si soçiu, va dá filoru sei o crestere esemplaria, si va practisá in famili'a si cas'a sa tóte virtutile de pace, armonia, ordine, curatienia, activitate, economia etc. Avemu exemple despre multi invetiatori, cari prin portarea loru in familia au influençiatu in modu favorabilu asupra comunei intregi. O, de saru nevoi toti invetiatorii nostri a face asemenea! Ei aru binemeritá dela natiunea intréga si numele loru ar remané in veci neuitatu!

7. In fine invetiatoriu cu credintia si iubire catra chiamarea sa va fi cu atentiune si asupra portarei sale in comuna, in soçietate. Nu se cere, cá elu se se nevoiesca a placé tuturoru. Cine vrea se placa la toti, in fine nu place nimenui. Grigi'a lui va fi, a placé ómeniloru de omenia. Spre acestu scopu e neaperatu de lipsa, cá elu se fie patrunsu de principiale moralei crestine si se se conforméze acestora in tóte cuvintele si faptele sale; astfeliu va fi stimatu si respectatu chiar si de catra contrarii sei. Din contra invetiatoriu, carele cá trestia se pléca pururea dupa adierea aerului, nu are cuventu a aspirá la stim'a nimenui. — Se intielege de sene, ca invetiatoriu va cautá a conveni mai adese ori cu capeteniele si fruntasii comunei si se va incercá in totu modulu si la tóta ocasiunea a-i interesá pentru inaintarea scopuriloru scolarie; ar gresí inse tare, candu elu s'ar separá cu totulu de catra populatiunea comunei, din contra va pastrá si cu ea unu contactu viu, retienendu-se numai dela convenirele si petrecerile, cari nu se unescu cu demnitatea sa de invetiatoriu. Mai cu séma inse se va convorbí invetiatoriu la tóta ocasiunea cu parintii scolariiloru sei, dandu si cerendu informatiuni despre progresulu, portarea si trebuintiele acestora. Parintii, vediendu interesarea invetiatoriu façia de fii loru, nu voru lipsí a-lu venerá si a-i implení cu placere dorintiele relative.

Multe aru mai fi de dñsu in privinti'a acést'a, si nici nu avemu pretensiunea de a fi tractatu obiectulu din tóte punctele de vedere; credemu totusi, ca invetiatorii nostri, apretiandu si urmandu vederile espuse pana aici, voru contribuí multu, pentru cá statulu invetiatorescu in genere se fia stimatu si respectatu dupa cuviintia.

Religiunea cá obiectu de invetiamentu in scolele poporale.

I.

Consideratiuni generale.

Éta ca amu ajunsu si noi a ne ocupá mai cu de-adsinsulu de problem'a educatiunei; esperinti'a, ce a facutu poporulu nostru, respective intieleginti'a lui cu deosebire de vre-o câtiva ani in cóce, ne-a convinsu, ca in desiertu ne luptámu spre a ne realisá ideile si aspiratiunile nóstre, déca nu ne vomu cvalificá mai antáiu pentru densele prin cultura; acésta convingere ne-a facutu se imbracísiamu cestiunea educatiunei cu resolutiune, cá se ne radicamu prin tr'ins'a din starea, in carea ne aflámu façia cu ceea lalta lume omenésca, ce ne incungiura, se ne cucerimu o pusetiune mai respectabila, si se ne punemu unu temeiu cátu se póte de solidu la o viétia, la unu venitoriu mai fericite. Intru adeveru, ca este o afacere destulu de momentósa acést'a, in cátu combinamu in tr'ins'a si cestiunea vietiei si a venitoriuului, si cumu ca nu incape nici o indoiéla despre importanti'a ei, dovedesce de o parte puçinulu efectulu alu lupteloru nóstre de pana acumu, éra de alta parte rezultatele, la cari au ajunsu prin educatiune popórale cele civilisate ale lumei.

Cestiunea educatiunei a trebuitu se se nasca in societatea omenésca din ideia de a dá atátu individfloru singuratici, cátu si societatiei intregi unu caracteru mai nobilu si unu venitoriu mai bunu; din studiulu biografieloru omenesci s'a constatatulu trebuinti'a, de a dá omulu inca de micuti, din copilaria sa, o directiune anumita pentru scopurile inalte ale vietiei, si a influençia asupra lui cu planu precalculatu spre a-lu radica la intregitate. De atunci educatiunea in genere a fostu si este remediulu, prin carele omenimea intentiuneza a se emancipá de sub scaderile firei sale si a-si recascigá prin perfectiune intregitatea posibilu.

Cestiunea educatiunei inse pentru noi Romanii, a caroru sórte si venitoriu aterna absolutu dela desvoltarea miceloru nóstre poteri si dela valórea, ce vomu seí se ne dámu prin cultura, — are o insemnatate dupla. De o parte avemu detorinti'a se ne asiguramu prin educatiune esistinti'a nóstra natiunala cu caracterele ei proprie, care esistintia pre catu ne este de scumpa, pre atátu — potemu díce — ne impune mai multa ingrigire, incungiurati fiendu de atatea elemente straine. De alta parte voimu se ne cvalificamu pentru unu venitoriu mai bunu, insusindu-ne prin educatiune poterea, ce o dá cultur'a adeverata. Va se díca: fortificarea seau intarirea poporulu pre temeiuulu buneloru sale caractere natiunale, ajutandu-i totuodata a se emancipá de scaderile, cari dóra s'aru fi incubatu in firea lui, si pregatirea sa cu fortie si atribute nóue pentru venitoriu.

Si cari suntu caracterele interne natiunale ale poporulu nostru? — Istori'a trecutulu ne spune, ca poporulu romanu a fostu unu poporu cu credintia tare si cu semtieminte bune; si-a iubitulu tier'a si patri'a sa, limb'a si relegea; a voitu si a si facutu bine tuturoru

dupa potintia, nu avu inse parte de o cultura corespundietoria firei sale, si cu scienti'a i-a lipsitu si tari'a, puterea. Virtuttele acelea voimu acumu prin educatiune se le cultivamu, si consolidandu-ne prin tr'insele moralicesce, se traimu totu cá Romani; inse pre lenga acést'a se ne insusfmu sf scienti'a, adeca puterea de a cunosce si practică intréga artea vietii si prin ambele se ne reabilitamu intregitatea firésca. Acést'a este intielesulu realu alu asertiunei nóstre de mai susu, unde amu dísu, ca educatiunea pentru poporul nostru are o insemnatare dupla, si acést'a trebuie se fia planulu, dupa care se se realizeze problem'a educatiunei in scólele poporale.

Spre scopulu educatiunei a reclamatu pedagogi'a invetiatori cunoscatore de natur'a omului si de legile desvoltarei sale, si elemente corespundietorie pentru edificarea firei elevului. Invetiatoriulu reprezenta principiale educatiunei si modelulu, dupa care trebuie se se formeze elevulu; éra elementele edificatórie suntu obiectele de invetiamentu. Deosebirea acést'a intre invetiatoriu si intre elementele edificatória ale elevului pe terenulu educatiunei este naturala si corespundiatória cu firea lucrului, radímata fiendu pre aceea impregiurare, ca invetiatoriulu este unu factoru si elementele altu factoru alu culturei elevului, cari la olalta producu educatiunea, intregindu-se unulu pre altulu. Educatoriulu, fia elu parintele au invetiatoriulu, prin spiritulu si tienut'a sa dirige, ér elementele edificatórie, devenindu prin studiu o proprietate spirituala a elevului, compunu cultur'a seau educatiunea acestuia.

Recunoscundu acést'a deosebire, sustienemu, ca succesulu educatiunei aterna dela ambi factorii si resulta dela capacitatea si desteritatea invetiatoriului de a dirige, si dela productivitatea seau fecunditatea obiectului de invetiamentu. Acestu succesu inse nu potemu pretinde cá se se realizéze deplinu in scurtulu periodu, in carele elevulu se afla sub conducerea parintiloru sei, ori a invetiatoriului seu, ci numai in decursulu vietii omului liberu, de órace periodulu de scóla e prea scurtu si elevulu ese de sub conducerea invetiatoriloru sei inainte de a fi devenitu omu deplinu, remanandu-i cá base pentru ulteriór'a sa perfectiunare numai directiunea inceputa din cas'a parintiésca si din scóla, inpreuna cu elementele celea cunoscute, cu cari a fostu deprinsu.

Candu amu dísu dara, ca prin educatiune tîntimu a ne radicá din starea imperfecta, in carea ne aflamu, a ne cucerí o pusetiune mai respectabila si a ne consolidá cátu se póte mai bine pentru venitoriu, nu amu intielesu nice de catu o educatiune marginita in period'a, de candu amu intratu in scóla, si pana candu amu estu in etate de 14 ani, ci amu intielesu o educatiune inceputa in scóla, si continuata in viéti'a ulteriora, o educatiune, succesulu careia se se arate in demnitatea vietiei poporului nostru.

Consideratiunea acést'a ne ofere posibilitatea de a revení la partea aceea, in cuprinsulu careia se potemu reaflá obiectulu, ce ne-amu propusu a tractá in loculu acést'a. Amu deosebitu doi factori ai educatiunei, inve-

tiatorii si elementele edificatórie, si amu caracterisatu pre invetiatori cá dirigetori ai elevului pre carier'a inceputória a culturei, cu scopu de aratá, ca infuinti'a loru trebuie se incete dupa unu tempu scurtu; éra elementele — obiectele de invetiamentu — le-amu caracterisatu cá materialu de a edificá natur'a seau firea elevului, cu scopu de a relevá mai departe marea importantia, ce o au atunci la inceputu, in periodulu candu umblamu la scóla, pentru intréga viéti'a omului.

Este adevveratu, ca infuinti'a invetiatoriului incéta curendu, inse infuinti'a elementelor, din cari sa construitu fundamentulu internu de cultura a omului, remane totu deuna durabila si plina de efecte; de aici provine detorinti'a invetiatoriului de a studiá si apretiá bine importanti'a materialului de invetiamentu; de aci ne-amu semtitu indemnati si noi a conversá cu invetiatorii nostri in acésta directiune.

Materialulu de invetiamentu bine alesu are avantagiulu acela pentru educatiune, cá se léga de anim'a si sufletulu elevulu si remene cá unu germine aducatoriu de fructe, cá unu stimulu pentru perfectiune; astfelu este de mare pondu in manile invetiatoriului.

Importanti'a in sa a materialului alesu pentru educatiune, amesuratu firei interne a elevului, se calculéza din dóue puncte de vedere: seau dupa valórea sa científica, seau dupa cea morala, tienendu-se contu de aceea impregiurare, ca intregitatea omului se intemeiéza pre o suma morala si un'a intelectualu, combinate intru o unitate armonica.

Nu se póte afirmá, ce e dreptu, ca elementele morale nu contribuescu si la desvoltarea intelectualu a omului; nici din contra ca elementele intelectuale nu contribuescu si la desvoltarea morala a acestuia. Cu tóte acéstea inse este adevveratu, ca elementele morale infuintiéza mai multu asupra firei morale a elevului, éra elementele intelectuale mai multu asupra inteligintiei acestui'a si déca nu amu tienea contu de acést'a, s'ar poté intemplá, cá prin educatiune se nu ajungemu nici odata la intregitate.

Natur'a acést'a a materialului de invetiamentu, trasu in combinare la educatiune, se nimeresce fórtu bine cu planulu, dupa care amu dísu ca trebuie se procedá invetiatorii in caus'a educatiunei poporului, cáci amu premisu, ca prin educatiune tîntimu a ne cultivá caracterulu natiunalu morale si a ne insusí scienti'a, si prin ambele a ne inauguré unu progresu armonicu in intregitate.

mt

Despre unele avantagia in computulu verbalu.

Intre obiectele de invetiamentu ale scólei poporale computulu e mai necesariu pentru viéti'a practica, póte ca si de cátu cetirea si scrierea. Nu esista omu pe lume, si de ar' fi celu mai neinsemnatu membru alu societatiei omenesci, care se póta traí fora de a computá. Acestu obiectu de invetiamentu, abstragündu dela insemnatarea lui formala, desvoltandu adeca si esercitandu intr'unu modu escelentu facultatea cugetatória, de unde cu dreptu

cuventu se numesce si „gimnastic'a spiritului“, — pre-
tinde tocma pentru folosulu seu practic u o tractare câtu
mai buna si mai ratiunala.

Scól'a imparte computulu in verbalu si scripsalu,
pentru cá computarea se face seau fora, seau cu aju-
toriulu unoru semne vidfibile, numite cifre. In totu casulu
se intempla computarea cu mentea, care prin judecati
si conclusiuni afla din numeri cunoscuti si din relatiuni
de numeri — numeri necunoscuti si relatiuni nóue de
numeri. Asia dar' in ambe casurile computulu e men-
talu, ori cu, ori fora cifre.

De órece computulu verbalu preparéza pentru celu
scripsalu, desvólta si ageresce cu preferintia facultatea
cugetatória si in fine afla cea mai latita intrebuintiare
in viéti'a comuna: mi-am propusu a tractá cu permisiunea
o. R. despre unele avantagia in computulu verbalu, si
anume voiu vorbí despre desfacerea numeriloru, si in
legatura cu acést'a despre partile alicvoté ale florenului.
Fiacare numeru (afora de numerulu 1) e unu multiplu
compusu din mai multi alti numeri mai mici, cari intre
sene suntu seau egali, seau neegali. Déca unu numeru
se considera cá o suma compusa din mai multi numeri
neegali, atunci desfacerea sumei in adendii sei se numesce
descompunere, d. e. $18 = 10 + 8 = 11 + 7 =$
 $12 + 6 = 10 + 5 + 3$ etc. seau $18 = 20 - 2 =$
 $21 - 3 = 22 - 4$ etc.

Ér déca unu numeru se ié cá unu productu
compusu din mai multi factori, atunci desfacerea acestui
numeru se numesce dismembrare, d. e. $24 = 3 \times$
 $8 = 4 \times 6 = 2 \times 12 = 2 \times 2 \times 2 \times 3$.

Potemu inse se considerámu unu numeru cá pro-
ductu sí cá suma totuodata, pre care desfacéndu-lu, lu
dismembrámu si-lu descompunemu, d. e. $40 = 6 \times 6$
 $+ 4 = 6 \times 7 - 2$ etc.

Se vedemu acumu, cumu ne vomu folosi de desfacerea
numeriloru la formarea de parti alicvoté ale florenului.
Parti alicvoté ale florenului le numimu pre acelea evo-
tiente ale numerului 100, (pentru cá $100 \text{ cr.} = 1 \text{ fl.}$)
cari constau din numeri intregi fora fractiuni, d. e. $\frac{1}{2} \text{ fl.}$
 $= 50 \text{ cr.}$ e parte alicvota, pentru cá 50 cr. e unu numeru
intregu; er $\frac{1}{3} \text{ fl.}$ nu e parte alicvota, cáci $33\frac{1}{2} \text{ cr.}$ e
numeru mestecat. —

Partile alicvoté ale florenului suntu urmatóriele:
 $100 \text{ cr.} = 1 \text{ fl.}$

- $50 \text{ " } = \frac{1}{2} \text{ " } = 1 \text{ diumetate de fl.}$
- $25 \text{ " } = \frac{1}{4} \text{ " } = 1 \text{ patrariu " "}$
- $20 \text{ " } = \frac{1}{5} \text{ " } = 1 \text{ cinceriu " "}$
- $10 \text{ " } = \frac{1}{10} \text{ " } = 1 \text{ dieceriu " "}$

Din aceste se mai potu compune si alte parti ali-
cvoté d. e.: $75 \text{ cr.} = \frac{3}{4} \text{ fl.} = \frac{1}{2} + \frac{1}{4} \text{ fl.}$ Pentru scur-
tare vomu insemná partile alicvoté cu fractiuni:

- $80 \text{ cr.} = \frac{4}{5} \text{ fl.} = 1 \text{ fl.} - \frac{1}{5} \text{ fl.}$
- $60 \text{ " } = \frac{3}{5} \text{ " } = \frac{1}{2} + \frac{1}{10} \text{ fl.}$
- $40 \text{ " } = \frac{2}{5} \text{ "}$
- $45 \text{ " } = \frac{1}{4} \text{ " } + \frac{1}{5} \text{ fl.}$
- $35 \text{ " } = \frac{1}{4} \text{ " } + \frac{1}{10} \text{ "}$
- $30 \text{ " } = \frac{1}{5} \text{ " } + \frac{1}{10} \text{ " etc.}$

In fine acei numeri de sub 100, cari nu forméza
nice-o parte alicvota de florenu, se desfacu in numeri
alicvoti prin descompunere, d. e.

- $97 \text{ cr.} = 1 \text{ fl.} - 3 \text{ cr.}$
- $48 \text{ " } = \frac{1}{2} \text{ " } - 2 \text{ "}$
- $27 \text{ " } = \frac{1}{4} \text{ " } + 2 \text{ "}$

Si acumu se vedemu, cumu ne potemu folosi de
partile alicvoté si de desfacerea numeriloru intre resol-
virea problemeloru luate din viéti'a comuna.

Trebue inse se preitemu, cá la computulu verbalu
scolariulu nu-si cugeta partile alicvoté cá fractiuni,
ei cá nisce mesuri mai mici, din cari se compunu alte
mesuri mai mari; de aceea am scrisu lenga $\frac{1}{2} \text{ fl.}$ si 1
diumetate, lenga $\frac{1}{4} \text{ fl.} = 1 \text{ patrariu etc.}$

Invetiatoriulu desteru invéti'a pre scolari in lectiunile
din computulu verbalu, cá se compute si cu diumetati,
patrarie, cincimi etc. Versati fiindu scolarii in computarea
d. e. cu diumetati, usioru voru afá, cá cate diumetati
suntu in 1, 2, 3, 4 . . . 10, 20, 30, 40, 50 intregi si
vice-versa, câti intregi dau 2, 4, 6, 10, 20, 30, 70, 80,
100 de diumatati. — Analóga fiendu procedur'a si cu
 $\frac{1}{4}, \frac{1}{5}, \frac{1}{10}$ etc., noi lasámu acésta tractare mai detaiata
intieptiunei invetiatoriloru practici si ne marginimu pre
lenga unele probleme, la a caroru resolvire se voru ivi
avantagiale promise. D. e.

I. 1 Chgr. de branza costa 50 cr.

$$\begin{array}{r} 30 \text{ " " " " " } \times \\ \hline 50 \text{ cr.} = \frac{1}{2} \text{ fl.}; 30 \text{ Chgr.} = \frac{3}{2} \text{ fl.} = 15 \text{ fl.} \end{array}$$

II. 1 carte costa 25 cr.

$$\begin{array}{r} 80 \text{ " " " " } \times \\ \hline 25 \text{ cr.} = \frac{1}{4} \text{ fl.}; 80 \text{ câti} = \frac{8}{4} \text{ fl.} = 20 \text{ fl.} \end{array}$$

III. 1 contiu de hartia costa 20 cr.

$$\begin{array}{r} 1 \text{ risma " " " } \times \\ \hline 20 \text{ cr.} = \frac{1}{5} \text{ fl.}, 1 \text{ risma} = 20 \text{ contiuri}; 20 \text{ con-} \\ \text{tiuri} = \frac{2}{5} \text{ fl.} = 4 \text{ fl.} \end{array}$$

IV. 1 metru de stofa costa 75 cr.

$$\begin{array}{r} 15 \text{ " " " " } \times \\ \hline 75 \text{ cr.} = \frac{3}{4} \text{ fl.} = \frac{1}{2} + \frac{1}{4} \text{ fl.}; 15 \text{ metri} = \frac{15}{4} \\ + \frac{15}{4} \text{ fl.} = 7\frac{1}{2} + 3\frac{3}{4} \text{ fl.} = 10 \text{ fl.} + \frac{1}{2} + \\ \frac{3}{4} \text{ fl.} = 11\frac{1}{4} \text{ fl.} \end{array}$$

V. 1 metru de stofa costa 80 cr.

$$\begin{array}{r} 30 \text{ " " " " } \times \\ \hline 80 \text{ cr.} = 1 \text{ fl.} - \frac{1}{5} \text{ fl.}; 30 \text{ metri} = 30 \text{ fl.} - \frac{3}{5} \\ = 30 \text{ fl.} - 6 \text{ fl.} = 24 \text{ fl.} - \\ \text{Seau } 80 \text{ cr.} = \frac{4}{5} \text{ fl.}; 30 \text{ metri} = \frac{3}{5} \times \\ 4 = 6 \text{ fl.} \times 4 = 24 \text{ fl.} - \end{array}$$

VI. 1 litru de vinu costa 45 cr.

$$\begin{array}{r} 40 \text{ " " " " } \times \\ \hline 45 \text{ cr.} = \frac{1}{4} + \frac{1}{5} \text{ fl.}; 40 \text{ litri} = \frac{4}{5} + \frac{4}{5} = \\ 10 + 8 = 18 \text{ fl.} - \\ \text{Seau } 45 \text{ cr.} = \frac{1}{2} \text{ fl.} - 5 \text{ cr.} = 40 \text{ litri} \\ = \frac{4}{5} - 5 \text{ cr.} \times 40 \text{ cr.} = 20 \text{ fl.} - 2 \text{ fl.} = 18 \text{ fl.} - \end{array}$$

VII. 1 Chgr. de marfa costa 96 cr.

$$\begin{array}{r} 25 \text{ " " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

$$96 \text{ cr.} = 1 \text{ fl.} - 4 \text{ cr.}; 25 \text{ Chgr.} = 25 \text{ fl.} - 4 \times 25 = 25 - 1 = 24 \text{ fl.}$$

VIII. 1 cutitu costa 52 cr.

$$\begin{array}{r} 24 \text{ " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

$$52 \text{ cr.} = \frac{1}{2} \text{ fl.} + 2 \text{ cr.}; 24 \text{ cutite} = \frac{24}{2} \text{ fl.} + 2 \times 24 \text{ cr.} = 12 \text{ fl.} 48 \text{ cr.}$$

IX. 1 carte costa 65 cr.

$$\begin{array}{r} 48 \text{ " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

$$65 \text{ cr.} = \frac{2}{3} \text{ fl.} + 5 \text{ cr.}; 48 \text{ carti} = \frac{48}{3} \text{ fl.} \times 3 + 5 \times 48 = 9 \frac{2}{3} \text{ fl.} + 5 \times 40 = 200 \text{ cr.} = 2 \text{ fl.} + 5 \times 8 = 40 \text{ cr.} = 9 \frac{2}{3} \text{ fl.} + 2 \text{ fl.} + 40 \text{ cr.} = 12 \text{ fl.}$$

X. 1 cutitu costa 90 cr.

$$\begin{array}{r} 40 \text{ " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

$$90 \text{ cr.} = 1 \text{ fl.} - \frac{1}{10} \text{ fl.}; 40 \text{ cutite} 40 \text{ fl.} - \frac{40}{10} \text{ fl.} = 40 - 4 \text{ fl.} = 36 \text{ fl.}$$

Din exemplele rezolvite se vede, cã crucerii se descompun in parti alicvotã si asia se usurãza computarea.

Mai potemu inse si altu-cumu se facemu, candu d. e. numerulu cruceriloru ar' fi prea departe de o parte alicvotã de fl. — Atunci cercetamu, nu cumuva numerulu mesurei ar fi mai aprãpe de unu numeru alicvotã? in casulu acest'a schimbãmu numirile si computamu dupã regulẽe arãtate.

D. e. 1 Chgr. de carne costa 32 cr.

$$\begin{array}{r} 25 \text{ " " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

Aici 32 cr. suntu prea departe de o parte alicvotã a florenului; inse 25 Chgr. e parte alicvotã din 100, e = $\frac{1}{4}$. Schimbãmu darã in tem'a acest'a numirile asia, cã dõcemu:

1 Chgr. de carne costa 25 cr.

$$\begin{array}{r} 32 \text{ " " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

si resolvimu : 25 cr. = $\frac{1}{4}$ fl.; 32 Chgr. = $\frac{32}{4} = 8$ fl.

Acestã rezolvire se pare cãm mecanicã; ea inse se radõma pre urmatoriulu resonementu: 1 Chgr. costa 1 cr.; 25 Chgr. = $\frac{1}{4}$ fl.; dõca 1 Chgr. = 32 cr., apoi 25 Chgr. = $\frac{1}{4} \times 32 = \frac{32}{4} = 8$ fl.

Se vedemu acum si alte exemple de speci'a ast'a:

I. 1 metru de panza costa 35 cr.

$$\begin{array}{r} 50 \text{ " " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

$$\text{Schimbãmu} \left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ metru } 50 \text{ cr.} \\ 35 \text{ " } X \end{array} \right.$$

$$50 \text{ cr.} = \frac{1}{2} \text{ fl.}; 35 \text{ de metri} = \frac{35}{2} = 17 \frac{1}{2} \text{ fl.}$$

II. 1 Litru de vinu costa 42 cr.

$$\begin{array}{r} 75 \text{ " " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

$$\text{Schimbãmu} \left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ litru } 75 \text{ cr.} \\ 42 \text{ " } X \end{array} \right.$$

$$75 \text{ cr.} = \frac{1}{2} + \frac{1}{4} \text{ fl.}; 42 \text{ litri} = \frac{42}{2} + \frac{42}{4} = 21 + 10 \frac{3}{4} \text{ fl.} = 31 \frac{1}{2} \text{ fl.}$$

III. 1 carte costa 62 cr.

$$\begin{array}{r} 90 \text{ " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

$$\text{Schimbãmu} \left\{ \begin{array}{l} 1 \text{ carte } 90 \text{ cr.} \\ 62 \text{ " } X \end{array} \right.$$

$$90 \text{ cr.} = 1 \text{ fl.} - \frac{1}{10} \text{ fl.}; 62 \text{ carti} = 62 \text{ fl.} - \frac{62}{10} \text{ fl.} = 62 - 6 \text{ fl.} + \frac{2}{10} \text{ fl.} = 55 \frac{8}{10} \text{ fl.}$$

Cu ajutoriulu defacerei numeriloru se potu rezolvi si alte probleme, d. e.

I. 21 magi costa 72 fl.

$$\begin{array}{r} 15 \text{ " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

Resolvire: 21 m 70 fl.

$$3 \text{ " } = \frac{21}{7} = \frac{70}{7} = 10 \text{ fl.}$$

$$15 \text{ " } = 3 \times 5 = 10 \times 5 = 50 \text{ fl.}$$

II. 12 ómeni finescu unu lucru in 15 dõle

$$\begin{array}{r} 9 \text{ " " " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

Resolvire: 12 ómeni 15 dõle

$$3 \text{ " } \text{ suntu } \frac{1}{4} \text{ parte din } 12 \text{ ómeni.}$$

Acesti 3 voru avé lipsa de 4 ori 15 dõle = 60 de dõle. 9 ómeni suntu de 3×3 ómeni. Acestia voru lucrã in de 3 ori mai puçinu tempu decatu 3; deci 9 ómeni in $\frac{60}{3} = 20$ de dõle.

III. 15 Chgr. de carne costa 5 fl.

$$\begin{array}{r} 60 \text{ " " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

Resolvire: 60 Chgr. suntu = 4×15 ; deci si pretiulu de 4 ori; prin urmare 60 Kgr. = 20 fl.

IV. 12 metri stofa costa 10 fl.

$$\begin{array}{r} 18 \text{ " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

Resolvire: 12 m 10 fl.

$$3 = \frac{12}{4} \text{ m} = \frac{10}{4} = 2 \frac{1}{2} \text{ fl.}$$

$$18 \text{ m} = 3 \times 6 = 2 \frac{1}{2} \times 6 = 12 + \frac{9}{2} = 15 \text{ fl.}$$

V. 25 Chgr. costa 32 fl.

$$\begin{array}{r} 16 \text{ " " " " X} \\ \hline \end{array}$$

Resolvirea: 25 Chgr. 32 fl.

$$5 \text{ " } (\frac{25}{5}) \quad \frac{32}{5} = 6 \frac{2}{5} \text{ fl.}$$

$$15 \text{ Chgr.} (5 \times 3) = 6 \frac{2}{5} \times 3 = 18 \text{ fl.} + \frac{6}{5} \text{ fl.} = 19 \frac{1}{5} \text{ fl.}$$

$$1 \text{ " } (\frac{5}{5}) \quad \frac{6 \text{ fl. } 40}{5} \text{ cr.} = 1 + \frac{14}{5} = 1 \text{ fl. } 28 \text{ cr.}$$

16 Chgr.

20 fl. 48 cr.

Resolvirea problemeloru dupã procedur'a aci arãtata se chiama si praes'a italiana. Invetiatoriulu, care vã esercitã bine pre scolarii sei in proceduri de aceste, vã ajunge la rezultate mari atatu in privinti'a culturai formale, cãtu si materiale. L

Proiectu de lege, relativu la instructiunea din scõlele gimnasiale si reale.

(Urmare.)

§. 25.

Edificiale instituteloru de invetiamentu au a se edificã la locu sanetosu, si trebue se fia sventate si pro-vediute pentru instructiune, desemnu si gimnastica cu

unu numeru de sale spatiose, vederose si bine ventilabile si corespunditoare numerului scolariilor.

In salele pentru instructiune, cari se voru zidi de aici inainte, se va mesura inaltimea cu 4 metri si 11 centimetri (13'), er spatiulu pentru fiacare scolariu in clasele inferioare cu 0.999 metri □ (10' □), in cele superioare inse cu 1.199 metri □ (12' □); er in salele pentru desennu cu 2.997 pana la 3.197 metri □ (30—32' □).

Salele deja sustatoare inca au a se striforma in catu se pote in consuntantia cu aceste norme.

§. 26.

In fiacare institutu mediu este a se infintia o biblioteca pentru scolari, si o biblioteca de specialitate pentru profesori, precum si colectiuni de obiecte si midioce de invetiamentu fizicale, chemice, zoologice, botanice si geografice, pe cari le pretinde cvalitatea institutului; mai departe colectiuni de desemnuri si de modele, de ghipsu, precumu si o sala de gimnastica bine arangiata.

Pentru inmultirea acestoru biblioteci si colectiuni se designeza anuatim o suma anumita.

§. 27.

Period'a anuala de diligintia (anulu scolasticu), computandu si dfele de serbatori, dureza 10 luni. Feriele cele mari cadu in lunile Iuliu si Augustu.

§. 28.

La gimnasia si scolele reale la finea fiacarui anu scolasticu se tienu esamene publice. Inse elevii, cari absolvéza clas'a a VIII-a depunu unu esamenu de maturitate, despre care mai aproape dispune capitulu alu VIII-lea.

Capitululu III.

Administratiunea scoleloru secundarie.

§. 29.

Scolele secundarie suntu subordonate imediatu si exclusivu ministeriului instructiunei publice.

§. 30.

Gimnasia si scole reale de statu se voru infintia acolo, unde cere interesulu culturai generale a tiei, pre langa aprobarea corpului legislativu manifestata in urm'a reportului ministeriului instructiunei publice cu ocasiunea stabilirei bugetului anualu.

§. 31.

Elevii dela gimnasia si scolele reale solvescu o tacsu anumita, cantitatea careia o stabilescu ministrulu de culte si instructiune publica dupa impregiarile locale. Elevii, cari voru documenta cu atestate recerute, ca suntu seraci, si cari voru dovedi diligintia si progresu satisfactoriu in studia si portare morala corespunditoare, la cererea lor se voru dispensa prin corpulu profesoralu dela solvirea didactrului de totu seau in parte.

§. 32.

In scolele secundarie de statu ca institute fora nici unu caracteru confesionalu, nu se voru infintia din partea statului catedre pentru religione, inse individiloru, cari in sensulu capitului II voru fi insarcinati din partea autoritatiloru respectiveloru confesiuni a propune studiulu

religiunei, guvernulu le va asemena o remuneratiune cuviintiosa.

§. 33.

Fiacare scola secundaria de statu sta sub conducerea nemidlocita a directoriului institutului, care e totu de odata si profesoriu la acelu institutu.

§. 34.

Directorele e: 1. executoriulu legiloru scolastice si ordinatiuniloru administrative; 2. presedintele conferintiloru profesorale; 3. reprezentantele institutului faia de autoritatile publice, de parinti si tutori, — 4. conducatoriulu afaceriloru de cancelaria a institutului. 5. controlorulu afaceriloru disciplinare si scientifice.

§. 35.

Directoriulu se denumesce in urm'a recomandarei ministrului prin Domnitoriu.

(Va urma).

Sentintie de Lavater.

1. Cauta totu-deuna la cele din apropiarea ta! — La tempulu seu cele din departare ti-voru fi usiore.
2. Fi bunu faia cu cei din giurulu teu, si nu te arata reu faia cu cei din departare!
3. Recunosce ce poti si ce nu poti, ce trebuie si ce nu trebuie se faci! Recunoscundu acesta, te insufletiesce o intieptiune ceresca.
4. La isvorulu luminei te conduce calea cea mai intunecosa de nopte.
5. Dela cei rei invetia, ce e bunu, si dela nebuni intieptiune!
6. Mergi pe calea drepta a detorintiloru, a ordinei, a iubirei, — si nu baga 'n sema nice judecata amicului, nice a inimicului!
7. Ce ai facutu bine — uita si fa ceva mai bunu.
8. Ce e mai frumosu, de catu frumosulu? — Generositatea in haina umilintiei.
9. De diece ori te 'ntreba preste di: „Unde tientesce nesuintia mea?“
10. Cercetaza cu seriositate, si cercetarea ta nici odata nu va fi desiarta.
11. Deca ai cadutu, radicate iute, espieza-ti nebunfa, si grabesce a-ti indrepta erorea!
12. In mesur'a, in care ti-se inmultiescu suferintiele, 'ti cresce tarfa d'a le pote suportata.
13. Pana n'ai invinsu, nu vorbi nemicu de lupta ta interna!
14. Lacrimele tale cele mai tainice suntu cunoscute lui D-dieu, si elu le iubesce.
15. Cine gusta cu multumita cele bune, acela invetia a suferi si reulu.
16. Cine voiesce ceea-ce e mai dulce, adese trebuie se guste ceea-ce e mai amaru.

17. Norii, ce e dreptu, acoperu, dar nu nimicescu nici odata sórele.

18. Tempuri de necasu! voi sunteti solf'a tempurilor bune.

19. Milióne de căli are deschise Domnulu, prin care te póte binecuventá.

20. Dilele de necasu te 'nvétia a pretiui dílele de bucuria.

21. Memori'a ómeniloru buni de siguru nu se va sterge nici odata d'in anim'a celui bunu.

22. Din vorbirea altora invétia pe fia-care dí — a tacé.

23. Amice! invétia-te — a ascultá! Astfeliu inveti a judecá si a vorbí.

24. Nici o placere nu e mai mare, de catu a lucrá bine in tacere.

25. Nu culege nici odata póm'a inainte d'a fi cópta deplinu.

26. Candu vrei se sémeni, déca nu in tempulu potrivitu pentru semenatu?

27. Unde te asiédia D-dieu, siedi, pana-ti concede érași se te radici.

28. Binecuventarea Domnului pauséza totu deun'a preste faptele placutiloru lui.

29. Traiesce astfeliu, cá dfu'a mortii se te con-
duca la viétia.

30. Pocalulu beutu nu-lu vei inghití si a dóu'a óra.

31. Dá, primindu, si candu dai, invétia a — primí.

Trad. de Ps.

Varietati.

Directi'a primului Institutu vaccinalu prin Asociatiune.

Strad'a Teiloru Nr. 41. Bucuresci.

Stimabile Domnule Redactore!

Una din morbele cele mai grave este neaperatu variol'a (versatulu), in contra careia art'a medicala, (multimuta ingeniósei descoperiri a nemoritoriului Jenner) a capetatu o actiune necontestabila. Vaccinarea individiloru, cá mediu preservativu in contra variolei, este una din binefacerile, care a potutu mediculu se introduca in Societate. — Din caus'a difícultatiloru si chieltueliloru, ce reclama vaccinarea cu virusu luat de la vitiei pe de o parte, neglígenti'a autoritatiloru si a ómeniloru in privinti'a acést'a pe de alta, au facutu, cá vaccinarea se se faca dela omu la omu. — Hygien'a a trebuitu se intervie in ajutoriulu omenirei, si astfeliu medicii secolului actualu mai in tóte statele, au cerutu, cá vaccinarea se nu se mai faca dela omu la omu, fara a se lua mai anteu tóte precautiunile, cá individulu, de la care se iá vaccinulu, se se afe intr'o perfecta stare de sanetate. Acést'a precautiune este in multe casuri fórté difícila de luat, ba chiaru adesea imposibila, din cauza ca suntu multe afectiuni fórté grave, precumu scroful'a si mai cu

séma syphilisulu care, in stare latentá, se potu transmite cu cea mai mare inlesnire la mai multe generatiuni.

In vederea acestui pericolu, unu numeru indestulu de mare de medici si de particulari s'au asociatu cu scopulu de a ferí societatea de nisce afectiuni, care aducu mii de victime si pe care in mare parte le potemu atribuí, cu dreptu cuventu, numai morbeloru transmise prin vaccinare.

Toti asociatii, cari au fondatu Institutulu Vaccinalu din Capitala, si-au impusu nisce sacrificiuri fórté mari, numai cu singur'a intentiune a face, cá vaccinulu luat de la vitiei se se póta respándi cu mare inlesnire in tóte clasele societatii. In mare parte vaccinarea va fi aprópe gratuita si pretiurile cu care se va vinde virusulu vaccinalu luat dela vitiei voru fi fórté neinsemnate in comparatiune cu sacrificiurile, ce si-a impusu Asociatiunea.

* Pentru aceste consideratiuni, subsemnatulu suntu autorisatu din partea Consiliului de administratia a ve tramite unu esemplaru din Statutele dupa care se conduce Institutulu vaccinalu si a ve rogá, déca credeti de unu interesu generalu, a aduce acestea la cunoscenti'a publiculu prin organulu domnii vóstre.

Asemenea suntu autorisatu a ve pune in vedere, ca Consiliulu de Administratiune, in siedinti'a dela 23 eorentu, a hotarítu, cá vaccinulu se se venda cu pretiurile urmatóre:

1°. Vaccinarea si revaccinarea la Institutu a unei persóne, 4 lei cu certificatu.

2°. Unu tubu cu vaccinu 60 bani.

3°. O lanceta de fildesiu idem 60 bani.

4°. O pacla cu vaccinu 70 bani.

La localulu institutulu se gasescu medici, delegati din partea consiliulu de administratia, cari se insarcinéza cu vaccinatiile la domiciliu.

Directore Dr. **Dimitrescu-Severeanu.**

* * Unu invetiatoriu pledá cu focu pentru casarea totala a pedepselor trupesci din scól'a populara.

— „De candu functiunezi D-Ta cá invetiatoriu?“
„Iu intrebá unu colega. — „De trei díle“, fú respunsulu.
— „Apoi Te intielegu!“

Bibliografia.

1. **Instructiune** pentru invetiatori la tractarea cartiloru scolastice, de Bas. Petri. Pretiulu redusu 40 cr. Editoriu: autoriulu.

2. **Scriptolegi'a** seau modulu de a invetiá cetitulu scriendu, de Bas. Petri. 1 fl. 20 cr. Edit.: J. Spreer.

3. **Sistemulu metricu**, manualu pentru invetiatori, de Bas. Petri. 50 cr. Edit.: Vis. Romanu.

4. **Sistemulu metricu**, manualu pentru scolari, de Basiliu Petri. 20 cr. Edit.: Vis. Romanu.

 Exemplaria din „Scól'a romana“ mai avemu destule, incependu dela numerulu 1, prin urmare potemu primí abonamente nóue ori candu.